

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת
מקץ

מבית
שבת טיש

מתוך סדרת
"מדות טיש"
על כל פרשות השבוע
ניתן להשיג
בכל
חנויות הספרים

נושא השבוע: צפייה לגאולה

משבח

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

אחת המצוות המוטלות על כל אחד אשר בשם בן ישראל יבנה, היא הצפייה לגאולה הקרובה, כמו שאמרנו חז"ל שבתחלת דינו של האדם, כאשר הוא עומד לפני בית דין של מעלה, שואלים אותו "צפיית לישועה?" לדעת כי כל תכלית עבודתנו היא להביא לימות המשיח, כאשר בימים ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. והוא אחד משלשה עשר עקרי האמונה: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח. ואף על פי שיתמקמה, עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". ופסק הרמב"ם: "וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא פוטר, אלא בתורה ובמשה רבנו". האמונה בגאולה והצפייה לישועה, היא שהחזיקה ומחזיקה את עם ישראל באלפי שנות הגלות, והיא מפיחה רוח חיים בכל יהודי באשר הוא, לדעת שכל יסורי העולם אינם אלא חבלי משיח, ואחריהם יפציע אור הגאולה. ואף על פי שקץ הגלות סתום וחתום, וכפי שכתב הרמב"ם ש"אפלו הנביאים והחכמים אין להם מזלה בדברים אלו אלא לפי הכרע הפסוקים, ולפיכך יש להם מחלקת בדברים אלו", ומסקנה זו יש מדרשים חלוקים ומאמרי חז"ל הסותרים זה את זה, לא מאבד עם ישראל את תקותו האיתנה בגאולה העתידה. וכן נרשם במקתב המיחס לבעל "חנות דעת": "נפשו הדבר שעלינו לחפוז עד שיבוא אליהו לישר הדעות, ועד אז עלינו לשמור עקרי הדת והאמונה". צדיקים היו אומרים בדרך צחות: "מה לנו ולסתירות שבנבואות על הגאולה העתידה? נמתין תחלה לבואו של המשיח, והוא

כך היו דורשי רשומות מפרשים את הפסוק הראשון בפרשה: "ויהי מקץ" - כאשר מגיע קצו של האדם, ועליו לתקן דין וחשבון לפני בית דין של מעלה, "שנתיים ימים" - איז מגלה הוא, שכל שנותיו הארוכות נחשבות לימים מספר, רק הימים של תורה ותפלה ועבודת השם, ואזי "ופרעה" - מתגלה לאדם, בלשון "פרעה אהרן" שהוא לשון גלוי, "הלם" - כי כל חייו היו כחלום יעוף. ובתבת "מקץ" מרמזות השאלות שנשאל האדם: מ'שא ומתן באמונה, ק'ביעת עתים לתורה, צ'פייה לישועה.

הצפייה לישועה היא אחד מעקרי האמונה. בכל תפלה מופרים אותה בברכת "את צמח דוד", בנסח: "כי לישועתך קנינו כל הימים", ולנסח זה נוספו גם התבות "ומצפים לישועה". ואם תתמה ותאמר שמה אין הדבר אלא בגדר גומה, שהרי אין לה אדם שכל מחשבתו כל העת היא סביב הצפייה לישועה, האמת היא שהרי כל התורה והמצוות אינן אלא לתקן עולם במלכות שדי, ונמצא אפוא שכל מהלך חיו של האדם נעים סביב מטרה אחת, להתגלות כבוד שמים בגאולה.

כאשר שאלו פעם את ה"חפץ חיים" מהי ההגדרה של "צפיית לישועה"? השיב: "כשם שאדם מתדפק על דלת ביתו, ובשעה שהוא מקיש על הדלת, הוא שומע צעדים המתקרבים אליה הפתח כדי לפותחה בעבורו, כך הוא צריך לצפות ולבטח בביאת המשיח בכל רגע". וכן כתב בספרו "צפיית לישועה", כי לשון צפייה הוא "כמו הצופה שעומד במקום גבוה, ומתכוון לראות איזה דבר חדש. כך צריך איש ישראל לחפוז על מלכות שמים שתתגלה בקרוב".

ובדומה לכך היה רבי יחזקאל אברמסקי לומר: "מדוע לשון השאלה ששואלים לאדם בבית דין של מעלה היא 'צפיית לישועה' ולא 'קוית לישועה'? מפני שצפייה היא לשון המתנה, בדרך שפומתינים למישהו אשר יודעים בוודאות כי תכף יבוא, ולא תקנה בעלמא". וכן באר את הפסוק בירמיה: "כי ישיום קראו נצרים בזה אפריים קומו ונעלה ציון אליה" אל קינו" - "יום הגאולה הוא כבר בבחינת 'יש' והוא נועד מימות עולם, ואנו מצפים אפוא לבואו במהרה".

וכך מתבאר הפסוק "הלון ילך ויבנה נשא משדה הארע באיבוא ברנה נשא אלמתי" בדרך דרש. עם ישראל שרוי בגלות הקשה והפורה זה קרוב אלפים שנה, ועדין אנו בגדר של "הלון ילך ויבנה נשא משדה הארע", כאשר היינו כחלמים' על שיבת ציון העתידה, אולם זאת עלינו לדעת ולהאמין באמונה שלמה, כי עוד מעט קט ונגיע למצב של "באיבוא ברנה נשא אלמתי". ואם אנחנו עומדים ונתמחים אל מול כל המהלכים שמתרחשים סביבנו, הנהפכות

ראית את המידות טובות של משבחת אלבסי בן פורת יוסף?

מדות טיש

מדות והליכות בראי הפרשה

מחיר מיוחד לרגל החגיגה לאור

לחצו בכל חנות הספרים המובחרות

לפרטים ורכישות מרחיקות בשידור ישיר: 02-5806777 * 0111 * 5806777@gmail.com

ההפוכות בעולם ובעולמנו הפרטי, כאשר הכל נראה לנו בלתי מובן ובלי מטרה ותכלית, שומה עלינו להאמין, כי עלינו קצרה להבין את כל מהלך ימי העולם, וכן פזל שהחלקים הקטנים מפרדים וצריכים לאוספם ולסדרם לתמונה גדולה וכוללת, כך יצטרפו פתאום כל המארגות הקטנים והגדולים, ואז נפיר בבת אחת כי ה' אחד ושמו אחד, וכל מה שנעשה בעולם הכל, הוא פהכנה רבתי לקראת הגאולה הקרובה. מספר, כי פעם ישבה חבורת יהודים וסחו בינם לבין עצמם באנחה: "מי יודע מתי יבוא המשיח"? שמע זאת ה"צמח צדק" מליובאוויטש, שהיה אז אברך צעיר, ואמר להם: "סגנון דבור כזה, דומה לדברי בלעם הרשע, שאמר 'אראנו ולא עתה אשרנו' ולא קרוב", כלומר שהגאולה רחוקה. אולם יהודי מאמין צריך לקוות שהנה זה עומד אחר פתלנו, והנה הנה הוא בא..."

וכאשר שמע פעם האדמו"ר מליובאוויטש כיצד חסיד אחד חוזר באזני חברו על הפתגם השגור: "בזמן בוא המשיח, יעסקו החי' והסנדלר במלאכתם ופתאום יבוא המשיח". נענה מיד ואמר: "נכון, כך בדיק זה יהיה". ופעם, כאשר עמדו חסידים ליד חדרו ושוחחו על ביאת המשיח כיצד תהיה, יצא לפתע מחדרו, והפסיר: "כך הוא יבוא, לפתע ופתאום..."

"כירצו עבדיך את אבנייה ואת עפרה יחננו" ירושלים לא תבנה, כי אם כאשר ישתוקקו אליה בני ישראל בתכלית התשוקה, עד אשר יחננו את אבנייה ואת עפרה.

(רבי יהודה הלוי)

נמשל

למה הדבר דומה

משה אֵזַן לַהֲסַבְרִים הַהִיגוּנִים שֶׁל אֲמָא, וְעוֹמֵד עַל־שָׁלוֹ. בְּעֵינָי רִחוּוָה הוּא כְּכֹר רוּאָה אֶת־עַצְמוֹ יוֹשֵׁב בַּחֲבֶרֶת רַעִי, וּמִסְפֵּר לָהֶם עַל הַנְּסִיעָה הָאֲרָפָה ל'חוּץ לָאָרֶץ', וּמְרַאֶה לָהֶם אֶת הַמִּשְׁחָקִים הַמַּעֲנִינִים שֶׁרֶכַשׁ בְּיָד הַמִּסְחָרִי, שֶׁהֵנוּ מִהַגְדוּלִים בְּעוֹלָם. פִּיטֵל לֹא הִצְלִיחַ אֶף־הוּא לַעֲמֹד נֶגֶד הַפְּצוּרָתוֹ שֶׁל בְּנוֹ יְחִידוֹ וְאֶהוּבּוֹ, וְאִפְשָׁר לוֹ לַעֲלוֹת אֶל־מִרְכָּבָתוֹ, לְאַחֵר שֶׁהִצְטִיד כְּהֹלֶכֶה.

לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְגִדְל' הַחֹל לְהִבִּין כְּמָה אֲמָא צִדְקָה כְּתִמִּיד. "לֹא הִיִּיתִי צָרִיד לְהִצְטָרֵף אֶל הַנְּסִיעָה הָאֲרָפָה", הִרְהֵר בְּלִבּוֹ, "זֶה כִּלְכֵּךְ מִשְׁעָמִים וְהַנְּסִיעָה לֹא נִגְמְרָת". הוּא לֹא מִצְלִיחַ לְהִתְאַפֵּק, וְקוֹרֵא: "אֲבָא, מָתִי כְּכֹר נִגִּיעַ לְלִפְצִיג"? וְאֲבָא כָּלֹל לֹא עוֹנֶה לוֹ, אֲלָא מִבִּיט בּוֹ מִבֶּט כְּזֶה, שֶׁגִּדְל' מִבִּין כִּי שְׂאֵלָתוֹ אֵינָה אֲלָא שְׂאֵלַת שְׁטוּת, שְׁמוּטָב שְׂלֹא לְשָׂאֵל אוֹתָהּ. עוֹבְרִים עוֹד יוֹסִי'וֹמִים, וְגִדְל' כְּכֹר חָשׁ שֶׁהוּא עוֹמֵד לְהִתְפּוֹצֵץ. אוֹלָם שׁוֹב, כְּאִשֶּׁר הוּא מְנַסֶּה לְשָׂאֵל אֶת אֲבָא בַּעֲקִיפִין, מָתִי תִסְתַּתֵּם הַנְּסִיעָה, הוּא זוֹכֶה לְגַעְרָה: "אֲמַרְתִּי לָךְ שְׂלֹא כְדָאי לָךְ לְהִצְטָרֵף, אֲבָל אֶתָּה הִתְעַקְשָׁתָּ. דַּע לָךְ, שְׂאֵנִי רַק בְּרֹאשִׁית הַדֶּרֶךְ, וְהַנְּסִיעָה עוֹד אֲרָפָה לְפָנֵינוּ. אֲזִי אֵין לָךְ בִּרְרָה אֲלָא לְהִתְאַזֵּר בְּסִבְלָנוֹת". הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת עוֹבְרִים בַּעֲצָלָתִים, וְגִדְל' מוֹרָגִשׁ כְּאִלּוֹ יָצָא מִהִבְתִּית כְּכֹר לְפָנֵי מִסְפֵּר שְׁנִים... וְהֵנָּה יוֹם אֶחָד, לְאַחֵר שֶׁכְּכֹר הִתְיָאֵשׁ בְּכָלֹל אִם יִגִּיעַ אִי פַעַם לְלִפְצִיג, שׁוֹמֵעַ הוּא לְמִרְבֵּה פְּלִיאָתוֹ אֶת־אֲבָא, פּוֹנֶה אֶל־הַעֲגִלוֹן וְשׂוֹאֵל: "אֲמֹר נָא לִי, הֲאֵם אֲנִי כְּכֹר קְרוֹבִים אֶל הָעִיר לְלִפְצִיג"? וְעוֹד בְּטֶרֶם הַסְפִּיק הַעֲגִלוֹן לַעֲנוֹת, קִפֵּץ גִּדְל' וְשָׂאֵל: "אֲבָא, מִדּוּעַ גַּעְרָתָ בִּי כְּאִשֶּׁר שְׂאֵלְתִי אֶת אוֹתָהּ שְׂאֵלָה בְּדִיקָה, וְהַחֲשַׁבְתָּ אוֹתָהּ כְּשְׂאֵלַת שְׁטוּת, וְעַכְשָׁו אֶתָּה בַּעֲצָמָךְ שׂוֹאֵל אֶת־הַעֲגִלוֹן מָתִי מִגִּיעִים לְלִפְצִיג"? וְאֲבָא מִבִּיט בְּגִדְל' בְּעֵינָיו לְאוֹת, מִחֲנֶה חֲנִיךְ רַחֵב וְאוֹמֵר: "מִדּוּעַ לֹא תִבִּין אֶת־הַהִבְדֵּל הַגָּדוֹל בֵּינֵינוּ? הִרִי אֶתָּה שְׂאֵלְתָּ אֶת־הַשְּׂאֵלָה מִיָּד לְאַחֵר שֶׁיָּצֵאֲנוּ מִהַדֶּרֶךְ, כְּאִשֶּׁר הַדֶּרֶךְ אֶל־הַיַּעַד הִיָּתָה עוֹד רְחוּקָה וְאֲרָפָה, וְלָכֵן אֵין טַעַם לְשָׂאֵל שְׂאֵלָה מָתִי נִגִּיעַ. אוֹלָם עַתָּה, כְּאִשֶּׁר אֲנִי בְּאֶמְתִּים קְרוֹבִים לְלִפְצִיג, יֵשׁ הִגִּיוֹן בְּדִבְרֵי הַשְּׂאֵלָה מָתִי אֲנִי מִגִּיעִים אֵלֶיהָ".

הנמשל

מִשָּׁל נִפְלָא זֶה סֵפֶר רַבִּי מֵאִיר לִיבּוּשׁ ב"ר יְחִיאֵל מִיכָל וַיִּזֹּר, הַיָּדוּעַ בְּכַנּוּי 'הַמְּלָכִי', אֲשֶׁר נוֹדַע בְּגִאוֹנוֹתָו הָאֲדִירָה, בְּסִפְרָיו הַמְּפָרָסִים וּבְכַח מִשְׁלֵיו הַנִּפְלָאִים. הִיָּה זֶה, לְאַחֵר שֶׁבְּפָרוּשׁוֹ הַנוֹדַע לַתַּנ"ךְ, בְּסִפְרֵי דְנִיָּאֵל, כָּתַב אֶת־קֶץ הַגְּלוּת וְאֶת זְמַן הַגָּאֻלָּה, לְפִי חֲשׁוֹב שֶׁעָרַף עַל דְּבָרֵי הַנְּבוּאָה שֶׁנֶּאֱמָרָה לְדִנְיָאֵל אִישׁ־חַמּוּדוֹת. אוֹלָם כְּאִשֶּׁר הַתְּפָרָסְמוֹ דְּבָרָיו, הִתְעוֹרֵר רַעַשׁ גָּדוֹל בְּעוֹלָם הַתּוֹרָה, וְרַבִּים תְּמָחוּ בְּכַנּוּי עַל־הַדֶּבֶר וְהִזְכִּירוּ אֶת דְּבָרֵי חַז"ל שֶׁאֲמָרוּ: 'תִּפְחֵ רִחוּן שֶׁל מַחֲשָׁבִי קִצְיוֹ'. כְּתִשׁוּבָה לָכֶּה, הַמִּשָּׁל הַמְּלָכִי"ם אֶת־הַמִּשָּׁל הַזֶּה, וְעַל־פִּי הַסְּבִיר: "בְּתַחֲלַת הַגְּלוּת, כְּאִשֶּׁר רָאוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה אֶת אֲרִיכוֹת הַגְּלוּת הַקְּשָׁה, בְּקִשׁוֹ לְהִסְתַּיֵּר מִהָעַם כְּמָה אֲרָפָה הִיא הַדֶּרֶךְ, כְּדִי שְׂלֹא לְהִטִּיל בָּהֶם יֹאשׁ וּמִוֶּךְ. אוֹלָם עַתָּה, כְּאִשֶּׁר אֲנִי נִמְצָאִים סְמוּכִים וְקְרוֹבִים לְגָאֻלָּה, מִתֵּר כְּכֹר לְחַקֵּר וּלְגַלּוֹת אֶת־הַסּוֹד 'מִהוּ הַמִּרְחָק עַד לְלִפְצִיג'..."

פִּיטֵל, סוֹחֵר הַבָּדִים הַפִּיטְרִיקוּבִי, הֵנוּ אִישׁ עֲסָקִים חָרוּץ וְנֶאֱמָן. שְׁנִים רַבּוֹת הוּא כְּכֹר עוֹסֵק בַּמִּסְחָר הָאֲרִיגִים, וְעַם־הַשְּׁנִים פִּתַּח־חוּשׁ מִסְחָרִי מְקַלַּח כְּדִי לְזַהוֹת עִסְקָה מִבְּטִיחָה וְלִקְפֹּץ עַל־הַמְצִיאָה. לְרָגֶל מִסְחָרוֹ, נוֹסֵעַ פִּיטֵל רַבּוֹת מִבֵּיתוֹ שֶׁבָּעִיר הַפִּיטְרִיקוּב אֶל עִיר הַמִּסְחָר וְהַתַּעֲשִׂיָּה לִדְוִי הַגְּדוּלָּה, הַנִּמְצָאָת בַּמִּרְחָק לֹא גָדוֹל, שֶׁם הוּא מוֹרְחָרֵחַ אַחֵר מִטַּעֲנֵי בֶד הַמוּצָעִים לְמִכְרָהּ, וְלְאַחֵר שֶׁהוּא תוֹהֶה עַל־מְנַקְנָם, הוּא מִתְמַקְח כְּשׂוֹעֵל וְתִיק עַל־הַמִּתְחִיר, וְלִבְסוֹף מַעֲבִיר אֵלָיו אֶת־הַמִּטַּעֵן כָּלּוֹ. לְאַחֵר שְׁעוֹת מִסְפָּר, וְלַעֲתִים לְאַחֵר יוֹם אוֹ יוֹמִים, מִחֲלִיפָה הַסְּחָרָה יָדִים, כְּאִשֶּׁר נִקְלַע לִידֵיו קוֹנֶה הַגּוֹן, וּפִיטֵל מִשְׁלָשׁ לְכִיסוֹ אֶת־דָּמִי הַתּוֹנֵן הַהִגּוּנִים. בֶּן יְחִיד לוֹ לְפִיטֵל וְשִׁמּוֹ גֵּד, אוֹלָם כִּיֵּן שִׁלְדָּ צָעִיר הוּא לְיָמִים וְחָבִיב עַל־הוֹרִיו, מְכַנֶּה הוּא גִדְל'. פַּעַמִּים רַבּוֹת, כְּאִשֶּׁר רָאָה גִדְל' כִּי צִיד אֲבָיו מִתְכַּוֵּן לְצָאָת לְלוּדוֹ, הִיָּה מִתְחַנֵּן לְפָנָיו שֶׁיִּקְחֵנוּ עִמּוֹ, כְּדִי לְרַאוֹת אֶת־הַמְּלָכָה שֶׁל הַכֶּרֶךְ הַסּוֹאֵן וְהָרֹעֵשׁ. אוֹלָם בְּרַב הַפַּעַמִּים נִדְחָתָה בְּקִשְׁתּוֹ שֶׁל הַלֵּד, שֶׁכֵּן חָבִיב הִיָּה עַל הוֹרִיו כְּבַבְתָּ עֵינֵיהֶם, וְהֵם חֲשִׁשׁוּ לְשִׁלּוֹמוֹ וְדָאָנוּ לוֹ מָאֵד. "הַשּׂוֹק בְּלוּדוֹ הוֹמָה צֶאֱן־אָדָם", הִסְבִּיר לוֹ אֲבָיו, "וְאַנִּי טְרוֹד כָּל־הַעֵת בַּמִּסְחָרִי. חוֹשֵׁשׁ אֲפֹא, שֶׁמָּא תַעֲלֵם מִמֶּנִּי, וְנִשְׁמָתִי תִפְרָח חֲלִילָה, מְרַב דְּאָגָה". אוֹלָם, לְאַחֵר שֶׁהִלְדָּ גִדְל' מַעֵט, הַחֹל לְהִצְטָרֵף לַעֲתִים לְנִסְיָנוֹתָיו הַתְּכּוּפּוֹת שֶׁל־אֲבָא. אֶת־חַיּוֹתָיו בְּנִסְיָנוֹת הַלּוֹךְ וְחֹזֵר, וְיוֹתֵר מִכֶּךָ בָּעִיר הַסּוֹאֵנָה עֲצָמָה, לֹא שָׂכַח מִמֶּיָּו. תְּכּוּפּוֹת הִיוּ חֲבָרָיו מִתְכַּנְסִים סְבִיבּוֹ, מַאֲזִינִים בְּשִׂיקָה וּבְקִנְיָנָה מְסִתֶּרֶת לְסַפְּרוֹ הַמַּעֲנִינִים עַל לִדְוִי הַגְּדוּלָּה, מִתְמוֹנְגִים לְשִׁמְעַת תְּאוּרָיו הָעִסְסִיִּים עַל הַרוֹכְלִים בְּשׂוֹק וְהַתְּכּוּנָה הַגְּדוּלָּה בּוֹ, וְלַעֲתִים אֶף הִיָּה מִתְחַלֵּק עִמָּם בְּתִשְׁוֹרוֹת וּבְמַגִּדְנוֹת שֶׁאֲבָיו הִיָּה רֹכֵשׁ ב'עִיר הַחִלּוּמוֹת'.

וְהֵנָּה יוֹם אֶחָד, רוּאָה גִדְל' כִּי צִיד אֲמֹן מְכִינָה בְּקִדְחָתָנָהּ אֶת־מַזְוָדָתוֹ הַקְּבוּעָה שֶׁל־אֲבָיו, הַמִּתְלַהֵּה אֵלָיו בְּכָל־מִסְעָיו. רִגִּיל הוּא גִדְל' לְהַכְנוּת מַעֲיָן אֵלָיו, אוֹלָם הַפַּעַם זֶה נִרְאָה שׁוֹנֶה. "אֲמָא, מִדּוּעַ הַפַּעַם אֶת־מְכִינָה לְאֲבָא יוֹתֵר מִמַּזְוָדָה אַחֶת, וְאַף מוֹסִיפָה לוֹ תְּרִמִּילִים גְּדוּשִׁים בְּמַזְוֵן רֵב? וְהִרִי לִדְוִי אֵינָה כֹּה רְחוּקָה"? "הִבָּה וְאִסְבִּיר לָךְ", אֲמָרָה הָאֵם, וְחִדְלָה לְרַגֵּעַ מִעֲמָלָה הָרַב. "הַפַּעַם, אֲבָא לֹא נוֹסֵעַ לְלוּדוֹ הַקְּרוֹבָה, אֲלָא מִרְחִיק לְכַת הָרַבָּה יוֹתֵר מִכֶּךָ. הַפַּעַם הוּא יוֹצֵא לְמַסַּע רְחוֹק, חוֹצֶה אֶת גְּבוּלוֹת מְדִינָתָנוּ, מְדִינַת פּוֹלִין, וְנוֹסֵעַ מַעֲרָבָה לְכוּן מְדִינַת גְּרַמְנִיָּה הַרְחוּקָה. שֶׁם קִמְמַת עִיר מִסְחָר מְפָרָסְמוֹת וְגִדְלָה וְשִׁמָּה 'לִפְצִיג', וְכֵה מִתְקַנֵּם יָרִיד גָּדוֹל מִדֵּי שְׁנָה, הַמִּתְפָּרֵס עַל־פָּנֵי שְׁבוּעוֹת אֲרָכִים. לִירִיד זֶה נוֹהָרִים סוֹחֲרִים רַבִּים מֵאֲרָצוֹת רַבּוֹת, הַמְצִיגִים לְמִכְרָה סְחוּרוֹת שׁוֹנוֹת, וְרַבִּים מִצְלִיחִים לְבַצֵּעַ שֶׁם עֲסָקָאוֹת הַמְּנִיבּוֹת רְחוּסִים הַהִגּוּנִים. וּמִכֵּיֵן שֶׁהַדֶּרֶךְ אֲרָפָה מָאֵד עַד־לִפְצִיג, אֲנִי מְכִינָה לְאֲבָא מַזְוֵן דִּי הַצֶּרֶךְ".

זִיק שֶׁל־הַרְפָּתָקָנוֹת נִצַּח בְּבֵת־אֶחָת בְּעֵינָיו שֶׁל גִּדְל'. "אֲמָא, אֲנִי מִשְׁתַּקֵּק לְהִצְטָרֵף לְאֲבָא בְּנִסְיָנָה זֹאת", אָמַר, אוֹלָם אֲמֹן בְּטִלָּה אֶת־דְּבָרָיו בְּמַחֲיָד. "הַדֶּרֶךְ רְחוּקָה מָאֵד", אֲמָרָה, "וְאַנִּי חוֹשֵׁשֶׁת לְשִׁלּוּמָךְ וּלְבִרְיָאוֹתָהּ. בְּטוּחִנִּי גַם, שֶׁשִּׁבְלָנוֹתָהּ תִּפְקַע פַּעַמִּים רַבּוֹת בְּדֶרֶךְ, שֶׁכֵּן הַדֶּרֶךְ נִמְשָׁכֶת שְׁבוּעוֹת מִסְפָּר, וְאֶתָּה, כְּדֶרְכָּם שֶׁל יָלְדִים, אֵינִי מְסַגֵּל לְשִׁבְתִּי זְמַן כֹּה רַב בְּאֶפְסֵס מַעַשׁ". אוֹלָם גִּדְל' לֹא

מרגל

הלכות והליכות

• באמת זה חייב על כל איש ישראל לראות לתקן מדותיו ומעשיו, שלא יהיה חסד ושלום על ידו עכוב לביאת המשיח. וכפי שאמר אבי על 'ובנה אותה בקרוב בימינו בגן עולם', הינו עסוקים שלנו נבנה בית המקדש, ולראות שלא ילך שום יום לאבוד. (ה"בית אהרן" מקורלין)

• ולא יאמר האדם, 'מי אני ומה אני, שאתפלל על הגלות ועל ירושלים? וכי מפני תפילתי שלי יבנס הקב"ה את הגלות ויצמיח ישועה?!' צריך הוא לדעת, שלפיכך נברא האדם יחיד, כדי לחוש בלבו 'בשבילי נברא העולם', ואם לא עליך המלאכה לגמור, הרי שאין אתה בן חורין להפטר ממנה. (מסילת ישראל)

• עקר הצפיה לישועה, אינה כדי שהאדם יצצל מצרותיו ותלאותיו, אלא מתוך צפיה לתקן עולם במלכות שדי. וכאשר האדם עומד להתפלל על הגאולה מתוך מצוקתו האישית, אין זה אלא תפילה אנוכית וצפיה לישועה עצמית, וצריך להתפלל לגאולה כללית. (ציפית לישועה)

• על מצות רבות נאמר שהן מקרבות את הגאולה. ולהלן פארבעים מהן בסדר אל"ף ביי"ת: אחודות ישראל, אמונה, בכיה על הגלות, גמילות חסדים, האומר דבר בשם אומרו, הפנעות ממהלכות, הנבעה, זכירת ירושלים, חנוך הבנים, טהרת ישראל, ישוב ארץ ישראל, כבוד בית הנסות, כבוד אב ואם, להמליץ טוב על ישראל, למוד התורה, מזוזה, פייס, צדקה, צפיה לישועה, קרבות, רבוי מעשים טובים, ריצה לקראת מלכים, שלוח הקן, שלא לדבר לשון הרע, שלא להלפין פנים, שלא לכנות שם לחברו, שמירת שבת, שמירת שמיטה, שנאת חנם, תוכחה, תפילה בצבור, תפילה, תשובה. (שם)

• "יהי רצון מלפניך אבינו מלפני אלוקינו, ידיות אור נפשונו, רוחנו ונשמתנו, למען ברייתך אשר ברת לשלש עשרה מדות שאינן חוזרות לעולם מלפניך. וזכר אהבתנו וחבתנו, והשב שכינתך לבית קדשנו, והחזר להשתעשע בנו כימי קדם, כי קשה פרדתך ממנו כפרדת נפשונו מגופנו. כמו מעינו וכלתה נפשונו אל גאלת שכינתך ואל מעון קדשך, ולרצונה ה' נכספנו. הננו מתחננים ובוכים לפניך, ה' אב הרחמן, על גלות השכינה. הושיעה ה' שכינתך, ודבק נפשונו באהבתך הנעימה והערכה על נפשונו ורוחנו ונשמתנו, ויעול מלכנו בהיכלה, אמן כן יהי רצון". (תפילת ה"אור החיים" הקדוש)

• הצפיה לישועה היא מעקרי האמונה. ויש להאמין כי המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד לישועה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל. וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחפה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשנה ובגמרא, שהרי התורה מעידה עליו שנאמר "ושב ה' אלוקיך את שבותך ורחמך, ושב וקבצך מכל העמים". (הרמב"ם)

• מצות הצפיה לישועה, היא ענף ממצות 'אנכי ה' אלוקיך', שהוא הדבר הראשון בעשרת הדברות, משום שבה נאמר על גאלת ישראל ממצרים, ובזה נכללת גם האמונה של הנהגת בריאת העולם בידי הקב"ה, והאמונה שהוא יגאל אותנו בקרוב. (הסמ"ק)

• ולעולם לא יתעסק אדם בדברי ההגדות, ולא יאריך במדרשות האמורים בענינים אלו וכיצא בהן, ולא ישימם עקר, שאין מביאים לא לידי יראה ולא לידי אהבה וכן לא יחשב את הקצין. ואמרו חכמים תפח רוחם של מחשבי קצין. אלא יחפה ויאמין בכללי הדבר. (הרמב"ם)

• מדיע העלים הקב"ה את הקץ? כדי למנע יאוש מהגאולה, שאם היו יודעים שהקץ יהיה בעוד שנים ארפות, היו מתאששים מהגאולה. ומפני שהגאולה תלויה במעשיהם של ישראל, כמו שאמרו חז"ל 'זכו - אחישנה', 'לא זכו - בעתה', לכן לא נקבע זמן הגאולה, כי הכל תלוי במעשים. ויש מפרשים שהסבה היא להעמיד את ישראל בנסיון, לראות אם יעמדו באמונה. (ציפית לישועה)

• שלשה חלקים יש בצפיה לישועה: א' - הצפיה בלב, מתוך אמונה תמימה בביאת המשיח, כאדם המצפה למתנה גדולה או כעבד המצפה לשחרורו.

• ב' - הצפיה בפה, על ידי דבורי אמונה כדי להחדיר את הדבר בלב, ועל ידי תפילה לגאולה הקרובה. וכפי שדרשו צדיקים את הפסוק: "אבדה האמונה ונכרתה מפייהם". לפיה אבדה האמונה? מפני שנכרתה מפייהם.

• ג' - על ידי מעשים טובים המקרבים את הגאולה. כמובא ב"מאור עינים" למגיד רבי מנחם נחום מטשרנוביל, שלכל אחד מישראל יש חלק וניצוץ מנשמתו של משיח, ובכל מעשה טוב שאנו עושים, בכל למוד ומצוה, אנו בונים ומעמידים חלק אחד מבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו. (ציפית לישועה)

מהלל

מספורי חז"ל

שָׁלָחם. שָׁאֵל אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי: "וְכֵן שָׁמוֹךְ הַפְּשִׁיחַ שְׁנוּלָד?" אָמַר לוֹ הָעֶרְבִי: "שָׁמוֹךְ מִנְחָם". שָׁאֵל הַיְּהוּדִי: "וְכֵן שָׁם אָבִיו?" וְהֵלֵךְ הַשִּׁיב: "שָׁמוֹךְ חֲזָקָה". "וְכֵן מִקוֹם הַקּוֹס הוּא" הִקְשָׁה הַיְּהוּדִי, וְהָעֶרְבִי הִשִּׁיב: "מִבֵּית לָחֶם". כְּמוֹכָן שֶׁהָעֶרְבִי לֹא הָיָה אֶלָּא אֶלְיָהוּ הַנָּבִיא בְּתַחפּוּשָׁתוֹ, וְהַיְּהוּדִי הַבֵּן שֵׁשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ, וְהִחְלִיט לְצִיאָתוֹ וּלְחַפְּשׁ אֶת הַפְּשִׁיחַ שְׁנוּלָד. מִכֵּר הָאִישׁ אֶת שׂוֹרוֹ וּמִחֲרָשָׁתוֹ, וְקָנָה מִטְפָּחוֹת שֶׁמְשַׁתְּמָשִׁים בָּהֶם לְתִינוּקוֹת קִטְנִים, וְהִחֵל לִסְחֹר בָּהֶם. הֵלֵךְ הָאִישׁ וְנָדַד מִמְּקוֹם לְמְקוֹם עַד שֶׁהִגִּיעַ לְבֵית לָחֶם, וְנָסָה לְמַכּוֹר אֶת הַמִּטְפָּחוֹת, כְּדִי לְהַצִּילֵם לְרֵאוֹת אֶת הַפְּשִׁיחַ שְׁנוּלָד. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְבֵית לָחֶם, בָּאוּ כָּל הַנָּשִׁים שֶׁהָיוּ לָהֶם יְלָדִים קִטְנִים לְקִנּוּת, אוֹלָם אִמּוֹ שֶׁל הַפְּשִׁיחַ לֹא בָּאָה. שָׁמַע הָאִישׁ פְּתָאוֹם אֶת הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת: "אִמָּא שֶׁל מִנְחָם, בּוֹאִי וְקִנִּי לָךְ גַּם כֵּן מִטְפָּחוֹת לְבִנְךָ הַקָּטָן מִנְחָם". אָמְרָה לָהֶם הָאִשָּׁה: "מִצְטַעֲרָת אֲנִי עַל בְּנִי שְׁנוּלָד דְּוָקָא בְּיָמֵינוּ שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְקִשָּׁה לִי לְגִידֵל בֶּן כְּזֶה וְעוֹד לְקִנּוּת לוֹ מִטְפָּחוֹת חֲדָשׁוֹת וְנִקְיָתוֹ". הַבֵּן הָאִישׁ כִּי הָיָה אִמּוֹ שֶׁל הַפְּשִׁיחַ, וּמִידָּ גִישׁ אֵלָיָהּ וְאָמַר: "בְּטוֹחַ אֲנִי, שֶׁכְּשֶׁם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמֵינוּ שֶׁל בְּנִי שְׁנוּלָד בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּחְרַב, כֵּן עֲתִיד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְהִבְנוֹת בְּיָמֵינוּ. בּוֹאִי וְקִנִּי מִטְפָּחוֹת לְבִנְךָ". הַתְּנַצֵּלָה הָאִשָּׁה וְאָמְרָה שֶׁאֵין לָהּ כֶּסֶף בְּכִיסָהּ בְּשִׁבִּיל לְקִנּוּת אֶת הַמִּטְפָּחוֹת, אֲנִי הָאִישׁ אָמַר לָהּ: "קַחִי בִּינְתִים אֶת הַמִּטְפָּחוֹת, וּבְפֶעַם אַחֲרָת אָבֹא לְקַחְתָּ אֶת הַכֶּסֶף". לְאַחַר תְּקוּפָה קְצָרָה חָזַר הָאִישׁ לְבֵית לָחֶם, וְכִשְׁפָּגַשׁ אֶת הָאִשָּׁה שָׁאֵל אוֹתָהּ מַה שְּׁלוֹם הַתִּינוּק הַקָּטָן שֶׁלָּהּ מִנְחָם, וְהָאִשָּׁה פָּרְצָה בְּכִי וְסִפְּרָה לוֹ בְּצִעֲרָה: "לְצִעֲרִי הָרַב, לְאַחַר שֶׁרָאִיתִי אוֹתוֹ, בָּאָה רוּחַ סַעֲרָה וְחִטְפָּה אוֹתוֹ מִיָּדִי וְהוּא נִעְלַם מִמֶּנִּי וְאֲנִי יוֹדַעַת הֵיכָן הוּא". וְכִנְרָאָה שֶׁלֹּא הָיְתָה שְׁעַת הַכֶּסֶף לְגִאֲלָהּ שֶׁתְּבוֹא. (ירושלמי מסכת ברכות)

אָמַר רַבִּי: כָּלוּ כָּל־הַקְּצִין וְאֵין הַדְּבָר תְּלוּי אֶלָּא בְּתַשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְשִׁמּוּאֵל אָמַר, דִּי לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל בְּצִעֲרָה גְלוּת, וְאִפְלוּ בְּלֹא תַשׁוּבָה נִגָּאִים. וְנִחְלָקוּ בְּמַחֲלָקֵת תְּנָאִים, שֶׁרַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמַר אִם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים תַשׁוּבָה נִגָּאִים, וְאִם לֹא אֵין נִגָּאִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "אִם אֵין עוֹשִׂים תַשׁוּבָה אֵין נִגָּאִים, אֶלָּא הַקֶּבֶץ" הַמַּעֲמִיד לָהֶם מִלֶּךְ שֶׁגִּזְרוּתוֹ קִשּׁוֹת כְּהֶמָּן, וְיִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים תַשׁוּבָה וּמִחְזִירִם לְמוֹטָב". (מסכת סנהדרין)

שֶׁלֹּשָׁה תְּנָאִים מִחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּן גַּמְלִיאֵל, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא, עָלוּ לִירוּשָׁלַיִם לְאַחַר חֲרָב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי. בְּהִגִּיעָם סָמוּךְ לְהֵרֵה־בֵּית שַׁעֲמַד בְּחָרְבָנוֹ, רָאוּ לְחַרְדָּתָם שׁוּעַל יוֹצֵא מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הִחֲלוּ רַבִּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבַכּוֹת בְּכִי תַמְרוּרִים, עַל שֶׁרָאוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּבִזְיוֹנוֹ וְשׁוּעָלִים הֹלְכִים בּוֹ, אוֹלָם רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה מִצְחָק. שָׁאֵל שְׁנֵי הַחֲכָמִים אֶת רַבִּי עֲקִיבָא: "מִפְּנֵי מָה אַתָּה מִצְחָק?" הִשִּׁיב לָהֶם רַבִּי עֲקִיבָא בְּשִׂאָלָה: "וּמִפְּנֵי

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי פָּגַשׁ פַּעַם אֶת אֶלְיָהוּ הַנָּבִיא בְּפֶתַח הַמַּעְרָה בַּהַר הַתְּחַבָּא רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן־יוֹחָאִי. שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי אֶת אֶלְיָהוּ הַנָּבִיא: "הֲאִם אֲזַכָּה לְעוֹלָם הַבָּא?" אָמַר לוֹ: "אִם יִרְצָה הָאֱלֹהִים", הוּא הַקֶּבֶץ" ה. שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי: שְׁנֵים־רֵאִיתִי וְקוֹל שְׁלִישִׁי רַק שְׁמִיעָתִי, דְּהֵינּוּ שֶׁשָּׁמַע אֶת רַבִּי שְׁמֵעוֹן וּבְנוֹ, וְאֶת הַקוֹל הַשְּׁלִישִׁי לֹא רָאָה, וְהִיא הָיְתָה הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיְתָה אִתָּם שָׁם. וְעוֹד שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "מִתִּי יָבוֹא הַפְּשִׁיחַ?" אָמַר לוֹ אֶלְיָהוּ: "לָךְ וְשָׁאֵל אֶת הַפְּשִׁיחַ בְּעֶצְמוֹ". תָּמָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְשָׁאֵל: "הֵיכָן הוּא יוֹשֵׁב?" אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "יֹשֵׁב הוּא בְּגוֹן־עֵדֶן מִכֵּן לִיד פֶּתַח הָעִיר שֶׁל רוֹמִי". שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "אִיֶּךָ אֶפִּיר אֶת הַפְּשִׁיחַ?" אָמַר לוֹ אֶלְיָהוּ הַנָּבִיא שֶׁהַפְּשִׁיחַ יוֹשֵׁב בֵּין הָעֲנָנִים שֶׁהֵם מְנַגְּעִים בְּשַׁחֲזִין וְעֵטוּפִים בְּתַחבּוּשׁוֹת בְּגָלִל מִחֲלַת הָעוֹר שֶׁלָּהֶם, וְכָל הָעֲנָנִים מִתִּירִים בְּפֶעַם אַחַת אֶת הַתַּחבּוּשׁוֹת שֶׁל הַנִּגְעִים, מְנַקִּים אוֹתָם וְקוֹשְׁרִים אוֹתָם בְּפֶעַם אַחַת מִחֲדָשׁ, וְאֵלּוּ הַפְּשִׁיחַ מִתִּיר וְקוֹשֵׁר אֶחָד־אֶחָד, מִפְּנֵי שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ לְגַאֲלֵם אֶת יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה מוֹכֵן וּמִזְמֵן מִיד. הֵלֵךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי וּמִצָּא אֶת הַפְּשִׁיחַ כְּפִי שֶׁאָמְרוּ לוֹ, וְאָמַר לוֹ: "שְׁלוֹם עֲלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי!" אָמַר לוֹ הַפְּשִׁיחַ: "שְׁלוֹם עֲלֶיךָ בְּנוֹ שֶׁל לִוִּי". שָׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַפְּשִׁיחַ: "מִתִּי יָבוֹא אֲדוֹנִי?" אָמַר לוֹ הַפְּשִׁיחַ: "הֵיכָן!" חָזַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי לְאֶלְיָהוּ וְסִפֵּר לוֹ אֶת הַדְּבָרִים, אָמַר לוֹ אֶלְיָהוּ: "כִּיצַד פָּנָה אֵלָיָהּ הַפְּשִׁיחַ?" סִפֵּר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי שֶׁהוּא קָרָא לוֹ "בֶּן־לִוִּי", וְאֶלְיָהוּ שָׂמַח וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה וְאָבִיךָ מִבְּטָחִים כְּבָר שֶׁתִּזְכּוּ לְעוֹלָם הַבָּא". אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־לִוִּי: "שִׁקְרָא אָמַר לִי הַפְּשִׁיחַ, שֶׁהָרִי אָמַר שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם וְלֹא בָּא". אָמַר לוֹ אֶלְיָהוּ: "זֶה הָיְתָה כְּוִנָּתוֹ שֶׁל הַפְּשִׁיחַ כְּשֶׁאָמַר 'הַיּוֹם' לְפָסוּק 'הַיּוֹם - אִם־בִּקְלוֹ תִשְׁמָעוּ', וְכֹאשֵׁר יִשְׁמָעוּ בְּקוֹל ה' יָבוֹא הַפְּשִׁיחַ לְגַאֲלֵם אֶת יִשְׂרָאֵל". (מסכת סנהדרין)

פַּעַם הָלְכוּ רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן־חֲלִפְתָּא בְּבִקְעַת אֲרֵבֶל, וְהַשְׁעָה הָיְתָה בְּאִישׁוֹן לִילָה לְקִרְאָת עֲלוֹת הַשָּׁחַר. לְפֶתַע רָאוּ מִרְחוֹק אֶת אֵילַת הַשָּׁחַר בּוֹקְעַת וְעוֹלָה, וְאוֹרָה מִתְחִיל אֶט־אֶט לְהֵאִיר אֶת הַשָּׁמַיִם. אָמַר רַבִּי חִיָּא לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן: "רוֹאֶה אַתָּה אֶת עַמּוּד הַשָּׁחַר הָעוֹלָה? כֵּן תִּהְיֶה גְּאֻלָּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בְּתַחֲלָה קִמְעָה־קִמְעָה, וְכָכָל שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט וְתִלָּךְ כֵּן תִּלָּךְ וְתֵאִיר יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן נֶאֱמַר אֶצֶל מֶרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי, שֶׁבְּתַחֲלָה יֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, לְאַחַר מִכּוֹן שָׁב אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ, וְלִבְסוּף יֵצֵא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוּשׁ מְלָכוּת וְלִיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה. (ירושלמי מסכת יומא)

מַעֲשֵׂה בִיהוּדִי אֶחָד שֶׁהָיָה חוֹרֵשׁ בְּשׁוֹרוֹ, וּפְתָאוֹם גָּעָה הַשׁוֹר גְּעִיָּה אַחַת. עָבַר שָׁם עֶרְבִי אֶחָד, וְאָמַר לוֹ: "יְהוּדִי, הִתֵּר אֶת הַשׁוֹר וְעִזּוֹב אֶת הַמַּחְרָשָׁה, מִפְּנֵי שֶׁהַיּוֹם חָרַב בֵּית מִקְדָּשְׁכֶּם שֶׁבִירוּשָׁלַיִם". בִּינְתִים גָּעָה הַשׁוֹר עוֹד גְּעִיָּה אַחַת, אָמַר לוֹ הָעֶרְבִי: "קִשֹּׁר בְּתַנּוּרָה אֶת שׁוֹרְךָ לְמַחְרָשָׁה וְחֲרֹשׁ, מִפְּנֵי שֶׁבּוֹ בְּיוֹם נוֹלַד הַפְּשִׁיחַ

מתבול

אמרות ופתגמים

• יתעקשו ויתאמצו בלב ונפש לרשת את ארץ מולדתם תבוא
ה' ישועה. (עיסורי תורה)

• אמר רבי שמעון בן רמנסאי, אין ישראל רואים סמן גאולה,
עד שיחזרו ויבקשו מלכות שמים, מלכות בית דוד ובית
המקדש. (מדרש שמואל)

• הקץ שיהיה באמצעות הרחמים, אם יבקשו ויעזרו
רחמים כמו שעשו ישראל שבקשו ממנו רחמים וידפקו על
דלתי הרחמים קדם הקץ. (ה"אור החיים" הקדוש)

• ויחשק בחשק גדול ואהבה רבה ודבקות גדולה לאמר מי
יתנני היות הגאולה בימי, לבוא פאותם הימים פאדם שיש לו
תשובה שחשקה נפשו בנפשה, שכל חשקו ומחשבה בה
בלי פרוד ומקשה, עמה כל מחשבתו, בן יהיה האות נפשו
על אותם הימים. ובה נקרא שכל ימיו הוא מצפה לישועה,
כי אין קווי גדול מזה. (שבט מוסר)

• אין לישראל להתאש מהגלות, שכן גם השכינה בגלות,
ובשביל עצמו בביכול - יגאלם. (רבי משה מפשעווארסק)

• אנו צריכים לבקש עליה גאולה, כמו שפועל שכן שכן
ביומו, אם אינו תובע אין החיוב לתת לו, פמזכן אנו צריכים
לתבע את הגאולה. (החפץ חיים)

• למה נאמר "בנה ירושלים" בלשון הנה? כי כל אנחה של
יהודי בונה נדבך נוסף בבית המקדש, אם זוהי אנחה פשוטה
הוא בונה אבן פשוטה, ואם היא בהתעוררות הלב, הרי זו אבן
יקרה. ולכן נאמר בנה בהנה בונה תמיד, עוד אנחה מיהודי
על התאכרות הגלות - עוד נדבך. (רבי שמואל מסלונים)

• "שפה יהיה לפיו" - שפה בגימטריה שכינה, וזהו שפה
יהיה לפיו, שצריך להתפלל תמיד על צער גלות השכינה.
(רבי שלמה מראדומסק)

• העת הזאת היא מועד הגאולה עלי ידי משיח צדקנו,
והיסורים הבאים עלינו חבלי משיח הם. אין ישראל נגאלים
אלא בתשובה, הכן את עצמו ואת בני ביתו לקבל פני
משיח צדקנו, הבא בקרוב ממש. (הדיוט יום)

• בשעה שמכניסים אדם לדיו, אומרים לו "צפית לישועה"?
(מסכת שבת)

• אמר רב: כלו כליהקצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה
ומעשים טובים. (מסכת סנהדרין)

• יש דור מצפה לישועה - מיד נגאלין. (ילקוט שמעוני)

• אם ישראל עושים תשובה נגאלין, ואם לאו - אין נגאלים,
אלא הקב"ה מעמיד להם מלך שגזרותיו קשות בהם,
וישראל עושים תשובה. (שם)

• היסוד השנים עשר ימות המשיח, והוא להאמין ולאמת
שיבוא, ולא יחשב שיתאחר, ואם יתמהמה יחכה לו, ולא
ישים לו זמן, ומי שמסתפק בו או נתמעט אצלו מעלתו, פפר
בתורה שיעד בו בתורה בפרוש. (הרמב"ם)

• מחיב עליה אדם שיעצה לישועת השם יתברך תמיד,
ולפיכך הדיו עליה תחלה. (מהר"ל מפראג)

• ראוי להם להיות בוכים ולהתפלל לפני ה' לילה ויום שיכפר
על עון ישראל, ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא
מיד, ואם לאו תאחר עד הקץ הבא עליו השבועה, כי הוא
מצטער כל היום כי אחרו פעמי מרכבותיו. (הרמב"ן)

• "ואני תמיד איחל והוספתי עלי כל תהלתך", איחל ראשי
תבות אים יתמהמה חכה לו. כי דוד המלך עליו השלום,
היה צופה בלי ימיו לגאולת ישראל ותקון עולם, עלי ידי
הוספה בשירותיו ותהלותיו לה' יתברך. (הרמ"ע מפאנו)

• יתפלל תמיד בשביל השכינה שתגאל מהגלות. (הבעש"ט)

• "שפה יהיה לפיו", הרמז בזה שיהיה תמיד תפלתו על צער
גלות השכינה, שתושע במהרה. שפה בגימטריה שכינה,
וזהו שפה יהיה לפיו, להתפלל תמיד על צער גלות השכינה.
(תפארת שלמה)

• "ושמרתם את בריתי", ושמרתם מלשון "ואביו שמר את
הדבר", שהאדם צריך להיות שומר ומצפה תמיד על ברית
הגאולה. (צמח צדיק)

• אף גאלתם של ישראל תהא כה, אם ישראל

לטוב, ושמר לי עליה פתח עד שסימתי את תפילתי. לאחר
שסימתי את תפילתי, אמר לי: "שלום עליך רבי!" אמרתי לו:
"שלום עליך רבי ומור". אמר לי: "בני, מפני מה נכנסת לחרבה
זו?" אמרתי לו: "נכנסתי לכאן כדי להתפלל". אמר לי אליהו:
"היה לך להתפלל בדרך ולא להפגס אל החרבה". אמרתי לו:
"מתרא הייתי שפא יפסיקו בי עוברי דרכים". לבסוף שאל
אותי אליהו הנביא: "האם שמעת קול אחד בתוך החרבה?"
אמרתי לו: "כן, שמעתי בת קול שמנהמת פינה ואומרת, אוי
לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי
והגליתם לבין האמות". אמר לי אליהו הנביא: "דע לה, שלא
שעה זו בלבד אומרת כן, אלא בכל יום ויום שלש פעמים,
אומרת השכינה כן ומצטערת על גלות ישראל". (מסכת ברכות)

מה אתם בוכים? אמרו לו: "ואיך לא נבכה? והרי אנו רואים את
בית המקדש, עליו נאמר 'והא הקרב ימות', ועכשו מהלכים בו
שועלים?" אמר להם רבי עקיבא: "זוהי הסבה לכן שאני מצחק.
כשם שנכנסנו לראות שכל דברי הנביאים על חרבן ירושלים
ובית המקדש וגלות ישראל התקיימו, כן תתקיים גם נבואתם
על ירושלים שעתידה להבנות מחדש ועל בית המקדש שיקום
במלוא הדרו ותפארתו, ולכן אני מצחק, כי סמוך וביטוח אני
באמונה שלמה בגאולה העתידה לבוא". פשעמנו רבן גמליאל
ורבי יהושע את דבריו של רבי עקיבא, אמרו לו: "עקיבא,
נחמתנו!" (מסכת מכות)

אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחרבה
אחת מחרבות ירושלים כדי להתפלל. בא אליהו הנביא זכור

מספר

ספורי צדיקים

שבועים כחרס הנשבר. הבטנא ה' והתבונן, אם עוד תמצא לב יהודי שלם. ולפתע החל לזעק ולעורר את צדיקי הדור שהלכו למנוחת עולמים: "איכם? למה אתם מוחשים?" וכך היה נוהג מדי לילה, וכשהאיר המזרח שב ללמודיו, והמשיך להיות מן המצפים בכל לבם לגאולה. (חפץ חיים על התורה)

לאתר פטירתו של 'החזוה' מלבליו, בתשעה באב שנת תקע"ה, חלקו בניו את ירשתו. בחלקת בנו רבי יוסף מטורטשין, נפלו שיעון הקיר שהיה תלוי דרך קבע בחדרו של אביו, ובגדי הפשי שלו שהיה לובש בשבת ויום טוב. צא רבי יוסף את העיר, ובדרכו התקדרו השמים בעבים וגשם עז נתה ארצה. לא נותרה בידו הבררה, והוא פנה להתאכסן בננדק דרכים שהיה בבעלותו של יהודי כפרי, איש פשוט ודיוט. שלשה ימים נאלץ לשהות בננדקו, עד שסופת הגשמים חלפה והארץ שקטה. אולם, הכפרי דרש מחיר מלא על ימי הארחתו, וכיסו של רבי יוסף היה ריק מפלי פרוטה. מחסר בררה, נאלץ להציע בפני הננדקאי את חפצי הירשה שקבל מאביו הקדוש, ולאחר התלבטות אמר הכפרי: "אין לי חפץ בבגדי הפשי, ולכן אבחר בשעון הקיר. כי על-ידו נוכל לדעת מדי בקר, את שעת חליבת הפרות". שנים מספר חלפו, ולאותה אכסניה נקלע ה'סבא', רבי יששכר בר מרדושיץ. הציע לו הננדקאי מטה לישון, אולם כל-הלילה לא הצליח האורח להרדם, וחש שמחה עצומה עד כדי רקוד ומחול. למחרת בבקר, התענג הצדיק ושאל את הננדקאי: "אמור נא לי, מהיכן הגיע לידך שעון זה התלוי בחדר בו לנת?" והננדקאי ספר את השתלשלות הדברים. בקש ה'סבא' לדעת את דמותו של האיש, וכששמע את תאורו, אמר: "אכן נודע הדבר. כל-הלילה חשתי כי זה השעון של 'החזוה' מלבליו". שכן כל-שעון מודיע לבעליו בתוהוה כי התקרב בעוד רגע נוסף ליום מיתתו, אולם שעונו של 'החזוה', מבשר בכל-תקתוק שלו, כי קרובים אנו ברגע נוסף לקראת הגאולה האמתית והשלמה, וזו הסבה שבגנה נדדה שנה מעיני מרב שמחה" ... (סיפורי חסידים)

אמר ה'דברי חיים' מצנז: "אם הייתה באפשרותי למצא ולצרף אלי עוד תשעה אוהבים וידידים נאמנים, אשר ללבם כלבבי, היינו הולכים לשוים בשדה ולהפציר בתפלות ובתחנונים, ולא נשוב אל-בתינו, עד אשר ישראל נושע בה' תשועת עולמים בבית משיח בודד. אך רק איש אחד יש לי, הוא מחתני רבי שלמה מסטריזוב, אבל חסרים לי עוד שמונה יהודים מאמינים באמת". (בית שלמה)

על מדת האמונה התמימה שהיתה חדורה בלבותיהם של בני הדורות הקודמים, ואצל נשים צדקניות וחסידות, נתן ללמוד מהספור הבא, אותו ספר רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים. "בבחרתי, בעת שלמדתי בפרשבורג אצל מורי ורבי ה'כתב סופר', בנו של ה'חת"ס סופר', שמעתי פעם אשה

רבי משה טיטלבוים מאוהל בעל "ישמח משה", חי כל-ימיו בצפייה עמוקה לגאולה. מעולם לא היה שוכב במטתו, אלא אם-כן צוה למשמשו תחלה, שאם ישמע קול שופרו של משיח, יעירונו תכף משנתו, כדי שיהיה מראשוני מקבלי פניו. יום אחד, התקבלה ידיעה בביתו, כי חתנו רבי אריה ליבוש ליפשיץ בעל "אריה דבי עלאי", שנגער זמן רב מביתו, עומד להגיע אליו. כלם המתונו בצפייה דרוכה לבואו של החתן האהוב, וה'ישמח משה' ישב בדרפו בחדרו ועסק בתורה. בשעה היעודה לבואו של האורח, החלו בני המשפחה לדאג לאחר שהוא לא הופיע כמסכם, וכלם היו טרודים מכו. עמדו אנשי הבית וצפו מבעד לחלונות לראות מתי בא האורח המיוחל, ולפתע ראהו אחד מבני הבית ורץ מהר להודיע: "רבי, הוא הגיע!" התנער הרבי מהרהוריו, לבש את בגדי השבת ויצא בריצה בהולה לקבל את-פניו של האורח הגדול, הפולק המשיח בכבודו ובעצמו. הרי נאמר לו ש"הוא הגיע", ומי הוא זה? בודאי המשיח בכבודו ובעצמו. ומה רבה היתה אכזבתו כשגלה, כי המשיח לא הגיע. מרב צער התעלה, כשהוא לוחש בכאב ואומר: "זה לא הוא" ... (תולדותיו)

צאצאיהם של בעל התניא ושל רבי לוי יצחק מברדיטשוב, התחתנו ביניהם, והחתנה הגדולה התקיימה בעיר ז'לובין. בנסח ההזמנה היה כתוב: "החתנה תתקיים, אם ירצה השם, בירושלים עיר הקדש תבנה ותכונן, אף אם משיח צדקנו לא יבוא חלילה עד אז, תהיה החתנה בעיר ז'לובין". משום שהאמונה בביתאית המשיח היתה אצל צדיקים אלו מוחשית ואמתית. (שובה ישראל)

בערב ימיו, התגורר ה'אמרי אמת' מגור בירושלים עיר-הקדש, אליה הגיע לאחר השואה האיומה, ובה נפטר בחג השבעות שנת תש"ח. בימי מגוריו בירושלים סרב לעלות להר-היתים כדי לפקד קברי צדיקים. כששאלוהו מקרבו על-כך אמר: "הרי אנו מאמינים שמשיח צדקנו יכול לבוא בכל-רגע ורגע, ואמרו חז"ל, שבביתאית המשיח יעמד על הר-היתים ויבקע כל-ההר. אם-כן יכול להיות שבאותו רגע שאהיה על-ההר, יבוא המשיח, ואני הרי רוצה לראות בגאולתם של ישראל". (לבוש יוסף)

מדי לילה, היה ה'חפץ חיים' מסתגר בחדרו, והיה שופך את-לבו לפני הקב"ה. דבריו היו חריפים וברורים. בתחלה היה נותן דברי שבח והודיה לקב"ה על-כל-החסדים אשר גמל עמו, והיה מפרט כל מארע בחייו, ולאחר שסיים את פירשת חייו הפרטיים, היה מתחיל לדבר בזכות עם-ישראל, וכאן התחיל לדבר בקול פסקני כתובע, והחל לדרש מהקב"ה את-חובו כלפיהם. וכך אמר: "מה נתת לנו? נתת לנו את-התורה הקדושה והנצחית, והרי יכולה היתה התורה להגות סגורה ונצורה, ואנו פתחנו אותה ופרשנוה, ואנחנו לומדים אותה כל-העת. ומה קבלנו על-כך? צרות, רדיפות והריגות. כמה זמן עוד נחפה? עד-מתי? הרי קלנו כבר

תמימה אחת מבנות העיר, שואלת את חברתה 'מה בשלח היום לארוחת צהרים? וכשהאשה השיבה לחברתה שבשלח שעועית, שאלתה שכנתה 'ומה תבשלי למחר? והאשה השיבה מיד 'אם חסדך לילה לא יבוא המשיח עד מחר, אבשל שוב עדשים'... (מעייני הישועה)

רבי אברהם מטשכנב, היה נוהג לקנות מדי שנה ספר קינות חדש לתשעה באב, מפני שבתשעה באב הקודם, כשסימנו לומר את הקינות בבית הכנסת, היה גזנו את הספר בגניזה, והיה אומר: "בטוח אני שבמשך השנה יבוא המשיח, ולשנה הבאה לא נצטרך יותר את הקינות"... (סיפורי חסידים)

אצל רבי אריה לוי, שנודע כצדיק ובעל מדות נפלאות, היתה הצפייה לביאת המשיח חדורה וחקוקה בכל עצמותיו, והיתה מוחשית מול עיניו באמונה תמימה שעוד רגע קט והגואל בא. פעם קבל מכתב מבנו רבי חיים יעקב, שפקח פרבנות באמריקה, ובו הזמנה לבוא לבקר ולשהות בביתו, כדי לנחם מעט ולשאב נחת רוח מנכדיו ובני משפחתו. לא נענה רבי אריה להזמנה, וכאשר שאלו אחד מקרוביו על כך, השיב בתמימות: "אין יכול אני לנסע לאמריקה? והלא יכול הוא לבוא בינתיים?! לא הבין חלק מי זה 'הוא', שכיול לבוא בינתיים, ורבי אריה התפלל ושאל: "מה פרוש מי זה 'הוא'? המשיח!" (לקראת הגאולה)

רבי אברהם צבי קמאי, נכנס פעם בערב תשעה באב למוכר ספרים אחד, ובקש לקנות ספר קינות. על אף שמחיר הספר היה מעט, עמד הרב על המקומו, והתנפח עם המוכר שלא פדרכו על שוה פרוטה. תמה על כך מוכר הספרים ושאל: "מה יום מימים? הרי תמיד אתה רוכש אצלי ספרים בדמים מרבים ומשלם בעין יפה, ומעולם לא התמקחתי על הסכום. ומדוע אפוא שנית הפעם ממנהגך והנה עומד בשעה זו ומתנפח עמי על סכום זעום?" השיב הרב ואמר: "לא כל הספרים שווים, שהרי בדרך כלל פשאני קונה מקוה ספר, מתכנן ומצפה אני להשתמש בו לאורך ימים. אולם ספר קינות זה איני צריך לו אלא לשנה זו בלבד, שהרי מיחלים ומצפים אנו בכל יום לביאת המשיח, ושוב לא נצטרך לומר קינות"... (פרפראות לתורה)

רבי יוסף זנדל מסלנט, היה מגדולי ירושלים וצדיקה, וכל ימיו היה משתוקק לראות את פני המשיח ולחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו בבית המקדש השלישי. מנהגו היה, שכאשר היה מתפלל שמונה עשרה, טרם היה מגיע לברכת "את צמח דוד", היה מביט לצדדים, וחוזר ומתפלל את תפלתו. פעם שאלוהו תלמידיו לפשר מנהגו, ותמחו מדוע הוא פוקח עיניו באמצע תפלת העמידה דוקא לפני ברכת צמיחת דוד, ומה הוא מחפש בשעה שהוא תר לצדדים. הקשיב רבי יוסף זנדל לשאלתם, והסביר ברב תמימות ואמונה צרופה: "בכל פעם שעומד אני להתפלל, מקוה ומחל אני שהמשיח כבר בא, ולכן טרם מתחיל אני בברכה זו, בודק אני לראות אם אמנם הגיע, ואם הגיע - לא אברך ברכה לבטלה"... (שם)

טרם הסתלקותו של רבי זאב-וולף מציטומיר, נכנס תלמידו רבי שניאור מפסטוב לבקרו. פנה אליו רבי וולף ואמר: "אתה זה שניאור? שמע נא. עוד נכוננו לנו ימים קשים לפני בואו שלי משיח, ואז יצטרכו אפלו אנשים כמוני וכמוך להתבודד בפנה ולעשות חשבון נפש, אם אמנם אמונתם פנה ואמתית, או חלילה לא. שאלו התלמיד: "ומה עלינו לעשות?" והרבי השיב: "העצה היא לפרסם את הדבר בין הבריות שאני אמרתי זאת מראש", ומיד לאחר מכן הסתלק לבית עולמו. (באר החסידות)

אחד מתלמידיו של רבי דב בריש מאמסטוב ספר, כי בתקופה שלמד בישיבתו של רבו, עסקו בישיבה בלמוד מסכתות מסדר קדשים, וזאת בעקבות הכרוז שהתפרסם אז מה"חפץ חיים" להגביר הלמודים בסדר קדשים, כהכנה לביאת המשיח ובנין בית המקדש. התעורר בלבו של התלמיד חשק לנסע לרדן, כדי לראות את פני הכהן הגדול ה"חפץ חיים" בעבודתו, ולאחר שנטל רשות מראש הישיבה, נסע אליו. לאחר שחזר, ספר לראש הישיבה כיצד ה"חפץ חיים" מתעטף בחדר במעיל חגיגי, ונגש אליהחלון כשהוא מדבר אל עצמו: "הנה הוא בא! האם הנה כבר מוכן לקראתו?! וכלם יודעים למי פנותו, אל משיח צדקנו. התפעל ראש הישיבה מדברים אלו, וספר את הדברים לכל תלמידיו הישיבה ברב התפעלות מאמונתו היקדחת של ה"חפץ חיים". גם רבי איסר זלמן מלצר נסע בשנת תרפ"ט אל ה"חפץ חיים", וכשחזר ספר בהתפעלות מאמונתו הנפלאה בביאת המשיח ותשוקתו הגדולה לגאולה העתידה, ופעמים מספר הביע את צערו מדוע אין לו את אותה הרגשה נפלאה שיש ל"חפץ חיים", שהגיע לדרגה כה גבוהה של צפייה לביאת המשיח ואמונה תמימה בביאתו בכל רגע ורגע, עד שלא היה מסיח דעתו מן הדבר פלימיו, בקר צהרים וערב, וכל ימיו חי בהרגשה אמתית שהנה הנה הוא בא. (מאיר עיני ישראל)

פעם בקר רבי יצחק מרדויל, בנו של המגיד רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, אצל רבי אברהם המלאך, בנו של המגיד ממוז'יטש, והגיע אליו בערב תשעה באב. בתם הסעדה המפסקת, הלכו שניהם לבית הכנסת לקריאת מגלת איכה ואמירת הקינות על החרבון. מיד לאחר תפלת ערבית, פתח החנוך בקריאת פסוק 'איכה', ומיד נשמעה אנחה גדולה מפי רבי אברהם שצעק: 'איכה! השפיל ראשו בין ברכיו והוריד פנחל דמעה על החרבון והגלות הארצה. בתם הקריאה ואמירת הקינות הלכו כלהמתפללים לבתיהם, אולם רבי אברהם לא מש מקומו, אלא ישב רכון על הקרקע, כשהוא צועק ומתמרמר שוב ושוב: 'איכה?! נלאה רבי יצחק מלהקמתין למארחו, ופנה לנחם מעט, אך כשבא בבקר לבית הכנסת, נדהם לראות את רבי אברהם יושב עדן כשראשו בין ברכיו ומפיו נשמעת מדי פעם הקריאה בצער וכאב יקד: "איכה, איכה". כששב רבי יצחק לביתו אמר לחסידיו: "כבר ראיתי בימי פמה וכמה צדיקים גדולים, אולם מה שראיתי אצל רבי אברהם המלאך לא ראיתי מעולם, ולא לחנם מכנים אותו 'המלאך', כי אין שום בר אנוש שכיול לעשות כן, אלא מלאך ה' צבקות". (עבודת עבודה)

בערב ימיו, סבל הרב מפוניבו' בשניו, וכשהרופא בקש לעקר לו את השנים, סרב בכל תקף. לשאלת מקרבו אמר הרב: "הרי מאמינים בני מאמינים אנו, שהמשיח עומד לבוא בכל"

רגע ובית המקדש השלישי יקום על תלול בקרוב. והרי כהן אני וחפץ לעבד בבית המקדש, אולם כהן חסר שנים נחשב לבעל מום שעבודתו פסולה, ולכן אני רוצה שיעקרו את שני, כי רוצה אני לשרת באהבה את הקב"ה". (מחמדי התורה)

רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, היה דבוק כל ימיו באמונה תמימה וצפה באמות ובתמים לישועה. בכל ערב, כאשר היה מסים את השעור הקבוע בבית הכנסת שבשכונת 'בתי מוסה', היה מרבה בדברים על המשיח והצפיה לבואו. פעם תמה אחד המשתתפים ושאל: "למדנו רבנו, הרי אמרו חז"ל שמשיח בא בהסח הדעת, והרי בדבורים תמידיים כאלו על הגאולה, אין אנו שרויים בהסח הדעת?" השיב רבי חיים ואמר: "הגע בעצמך וראה שגם אנו שרויים בהסח הדעת. וראיה לכך, שאם יבוא אליה עכשו אדם אחד ויאמר לה שראה את המשיח הגואל עומד ב'רחוב היהודים' שבעיר העתיקה, האם לא תהסס לרגע בטרם תרוץ לקבל את פניו"? ... (קונטרס צפית לישועה)

לאחר פטירתו של הגר"ז מברסק, ספר תלמידו רבי רפאל שפירא, כי לפעמים בעת שעוריו, כאשר התעמק הרב בסגיונות חמורות והתאמץ מאד להסביר את עמק הענינים, היה ממלמל לעצמו את התבות "לישועתך קויתי ה'", כדי להאיר עיניו בתורה הקדושה. והדברים התפרשו על פי הסברו של הרב מברסק, שהיה מפרש את פניית הפסוק "לישועתך קויתי ה'", כי ה'ישועה היא הצפיה לגאולה, ובכך שהיה מזכיר פסוק זה, היה מקים אפוא 'צפית לישועה'. (עובדות והנהגות)

באחת השנים בחדש ניסן, שמע אדם אחד מפיו של רבי יחזקאל אברמסקי, כי כבר בא בדברים עם כהן מיוחד, וסכם עמו שהלה יקריב את פסחו בארבעה בניסן הקרב ובא, מתוך בטחון ואמונה תמימה, כי ישועת ישראל קרובה מאד ובמהרה יבנה בית המקדש. (במחציתם)

בארון ביתו של רבי מנדל גפנר, עמדה מערכת בגדים חדשים ונקיים, אותם יחד לקבל בהם את פני המשיח. ערב שבת אחד, ראתה רעינתו הצדקנית כי המקטן השפתי שלו קרוע, ולכן הציעה לו ללבש ביגותם את המקטן של משיח, ובשובו שלאחר מכן יקנו לו בגד חדש. נענה

רבי מנדל ואמר: "הרי אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא, ובאיזה מקטן אקבל את פניו היום"? ולא אבה רבי מנדל להשתמש בבגדים אלו, והם נותרו חדשים ונקיים, ומוכנים לרגע הנכסף של הגאולה. (עולמו של חסיד)

רבי לוי יצחק מברדיטשוב, עמד פעם בליל יום הכפורים, ובאמירת 'כל נדר' טפח על השלחן ואמר: "הרי אמרו חז"ל, ש'כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם'. ולכן מבקש אני לומר דבר בשמו של הקב"ה". ומיד הכריז בקול: "ויאמר ה' שלחתי בדברך..."! (אוצר פתגמים)

רבי יהושע מפלז, נפטר ברפכת על-אם הדרך לוינה, אליה נסע כדי להנחת לצרף רפואתו. בשעת הסתלקותו נזכרו במקום עשרה יהודים, ובהם גם רופאו שנחת אותו ימים ספורים קודם לכן, ובעקבות הנתיח חזר בתשובה שלמה, ומעשה שהיה כך היה. לפני הנתיח, כשהרופא כבר אחז את הסכין בידו, שאלו הרבי אם הוא מאמין בה', והרופא השיב בחיוב. ושוב שאלו אם הוא מאמין בביאת המשיח, אולם על כך אמר הרופא בכנות שהוא מתקשה להאמין לכך, שהרי אין זה הדבר מתקבל על השכל והדעת, שיבוא עני הרוכב על חמור ויכבש את העולם כולו. הגביר הרבי את ריסי עיניו והביט על הרופא בעינים חודרות, ומרם פחד נפל הסכין מידיו של הרופא. "מדוע כה נבהלת?" שאלו הרבי, וכשהרופא השיב כי חש פתאום יראה גדולה, אמר לו: "עכשו תוכל להבין מה יהיה כשיבוא המשיח. פחדו ומוראו יפלו על כל העמים, וכלם יפגעו תחתיו". וכששאלו: "ועכשו אתה כבר מאמין בביאת המשיח?" השיב הרופא בחיוב. ואמרו צדיקים, שכונתו של הרבי הייתה להכניס אמונה בלבו של הרופא, כדי שיכל להצטרף למנוח העשרה שהיו נזכרים בפטירתו. (תל תלפיות)

רבי יהושע ליב דיסקין מברסק, שהה פעם בבית תלמידו רבי זרח ראובן בירומן בירושלים, ולפתע נשמע קול צפירת הרפכת שהחלה באותה תקופה לנסע בעיר. התפלא הרב לשמע הצפירה, וכשנודע לו על הרפכת שהחלה לנסע, התמלא חרדה, וארשת של תוהו השתררה על פניו. "אהה, כבר מפנים את הדרכים לבואו של המשיח. הגאולה קרבה ובאה, ואנו עדן לא מוכנים לקראתה". (שובה ישראל)

ממלכה

בבית מדרשו של רבי יוסף שאול נתנזון, עמד פעם חסיד אחד ואמר בקדיש "ויצאמו פרקניה ויקרב משיחה" בנסח ספרד, שלא כמנהג המקום. לאחר התפילה, החלו כמה מתפללים להזכירו על-ידי, ואלו רבי יוסף שאול נאנח ואמר: "מתי כבר יבוא משיח, ונפטר מ'ויצאמו פרקניה'..."

אחד מראשי תנועת 'חובבי ציון', שפעלו לשוב ארץ ישראל אבל הזניחו את התורה והמצוות, פנה פעם לרבי יצחק בלאז בטרנינה: "הרי מצטערים אתם על הגלות הארצה, ומתפללים על ביאת המשיח. ומדוע אפוא לא תסיעו לנו בפעולתינו לשוב ארץ ישראל כדי לזרז את ביאת המשיח?" חיד רבי יצחק ואמר: "אם תביאו את המשיח, הרי זה בגדר ספק. אבל דבר אחד יודע אני בודאות, חבלי משיח ודאי תביאו..."

רבי איזל חריף נסע פעם בעגלה נהוגה בידי עגלון טרדן ובסיל. "שמא תאמר לי רבי", פנה הלה ושאל, "מדוע אמרו חז"ל שעתידים להיות שני משיחים, משיח ברייסק ומשיח ב'רדוד"? השיב רבי איזל ואמר: "דברים כפשוטם. האחד יגאל אותנו מ'הגלות', והשני מב'עלי העגלות'..."

בימי קדם, היה נהוג להפקיד את דמי הנדניה אצל עשירים, בתמורה לחלק מרווחי עסקיהם. פעם, החליט אברהם צעיר אחד למשוך את כל חסכונו ויהיו מפקדים אצל עשיר פלוני, והדבר היה לפלא בעיני חבריו. לא עברו ימים מרבים, וככל נדחמו לשמע כי אותו עשיר הכריז על פשיטת-רגל ונעשה עני מרוד. "כלום נביא אתה?" תמחו החברים באזני אותו אברהם, והלה השיב: "לא נביא אני ולא ב'נביא. אלא שיום אחד שמעתי את העשיר הלו, כיצד הוא נאנח ואומר 'אוי, כמה הגלות קשה. מתי כבר יבוא המשיח'? אמרתי בנפשי, אם עשיר זה נזכר מהמשיח, כנראה שמצבו הפלכלי חמור, והנה צדקתי בהשערתי..."